

ประกาศตั้งเจ้าพระยา

คู่ภมัตถุ พระพุทธเจ้าองค์แรก เป็นอดีตภาค ๒๔๕๖ พระยา
 กาดปรักขุณัน จันทรโศจร อุดมศักดิ์ มัชฌิม กภาพักษ์ ทวาทดีศักดิ์
 ไตรวาร สุริยคติกาต กุมภภาพันธร์มาต เอกวิธติมธร์ทิน โดยกาดนิยม
 พระบาท สมเด็จพระ ปรมนทรมหาอชริราชูช เอกอรรคมหาบุรุษบรม
 นราธิราช พินิตประชานารถมหาดมมตวงษ์ อดีตชัยพงษ์วิมตรัตน ทร
 ชาติยราชินิกโรตม จาคูรัตนบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ อุกโตสุชาติ
 ดั่งสุทธเขระหนึ จักรีบรมนารถ จุฬาดงกกรณราชอรรณกร บรม
 มกฏนเรนทรสุริย์รัตนตติวงษวิดิฐ สุดำริตบุรพาธิการ อุตตยกลุชฎากินิหาร
 อติเรกบุญฤทธิ์ รัญญิตกษณวิจิตร ได้ภากยส์รรพวงค์ มหาชโนตคมางค

ประณตบาทบงกชยุคล ประดิษธิ์รพศุภผลอุดมบรมสุขุมาดย์ ทิพยเทพา
 วตารไพศาลเกียรติคุณอดุลยพิเศษ ด้รวพเทเวศร์านุรักษ์ บูริมศักดิ์สมญา
 เทพทวารวดี ศรีมหาบุรุษสุดสมบัติ เสนางคกนิกรรัตนอัศวโกศล ประ
 พนขปรีชามหัทธมาจาร บริบูรณ์คุณดำรงสยามาทินคร วรุตเมกราชติดก
 มหาปรีวารนายกอนันตมหันตวรฤทธิเดช ด้รวพพิเศษสิรินธร บรม
 ชนกาติศรัสมมต ประดิษธิ์อรรยาศน์โศคม บรมราชสมบัติ นพปฎล
 เสด็จฉัตรราชฉัตร ศิริวิทีโนปลักษณ์มหาบรมราชาภิเศกภักดี ด้รวพ
 ทศทิศวิชาติไชย ด้กลมไพศักรียมหาสดามินทร์ มหะศวรมหินทรมหา
 วรามาธิราชโรดม บรมนารถชาติอาสาไศรบ พุทธชาติไตรรัตน์สรณารักษ์
 อุดมศักดิ์อรรคนเรศรามาธิบดี เมตตากรรณาธิบดีกลุไทย ๓โนปโมยบุญการ
 ด้กลมไพศาลมหาธิญาธิเบนท์ ปรมเนทรธรรมิกมหาราชาธิราช บรม
 นารถบพิตร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชดำริเห็นว่า พระยาสุนทรบุรีศรีพิไชยสงคราม ได้รับราชการ
 มาช้านาน จำเดิมแต่เป็น มหาดเล็กในรัชกาลที่ ๔ ครั้นมาในรัชกาล
 ที่ ๕ โปรดให้ไปรับราชการใน กรมตำรวจ พระราชวังบวร แล้วมา
 สัมทบใน พระบรมมหาราชวัง เมื่อ พระพุทธศักราช ๒๔๒๖ ทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้พระยามหาอำมาตยาธิบดี หุ่น ไป
 จัดราชการ เมือง นครจำปาศักดิ์ ก็ได้เป็น ข้าหลวงไป กับ พระยามหา
 อำมาตย์ด้วย ได้ไปจัด ราชการ เมือง เขมราฐ เมือง มุกดาหาร เมือง

นครพนม แด่ทำค่านแม่ น้ำโขง บ้าน ดอน ออก แด่ได้ ไป บ้างกัน
 เจ้ากรุงญวน ซึ่ง แดก หนี ฝรั่งเศส มา โดด เขิง เขา บัน ทัด เพื่อ มี ให้ หลบ
 เข้า มา อาศัย ใน พระราชอาณาเขต เป็น การ รักษา ทาง พระราชไมตรี
 แด่ได้ ทำ ค่าน ตาม ถ่า แม่ น้ำโขง ซึ่ง ต่อ เขตแดน เมือง เขมร ต่อ มา ไป ปรด
 เกด่า ไป ปรด กระหม่อม ให้ รับ ราชการ สังกัด ใน กระทรวง มหาดไทย แด่ไป ปรด
 ให้ ไป ราชการ กับ พวก กอมมิสแซร์ ฝรั่งเศส กอง ทำ แผน ที่ จน ถึง เมือง
 กระแจะ ซึ่ง เป็น เขตแดน เขมร แด่ไป ปรด ให้ เป็น ข้าหลวง ที่ ต้อง
 รักษา ราชการ เมือง พระตะบอง เมื่อ พระพุทธศักราช ๒๔๓๖ ได้ คุม
 กาดัง ไป บ้างกัน รักษา พระราชอาณาเขต ที่ หนองค่าน เขต เมือง นคร
 เดียมราช ตลอด จน ชายทะเลสาบ แด่ เป็น ที่ ปฎิภา ราชการ พระยา
 ศักดาภิเศก วรฤทธิ นั้น ซึ่ง เวลานั้น รักษา ราชการ อยู่ เมือง พระตะบอง
 ใน ระยะ ซึ่ง ไป รับ ราชการ หัวเมืองลาว เมือง เขมร อยู่ นี้ เช่น เวลา นาน
 กว่า ๑๐ ปี ต้อง รับ ราชการ ด้วย ความ เหนื่อย ยาก ตรากตรำ ถ่า มาก
 เป็น อัน มาก

ภายหลัง ตำแหน่ง ผู้ว่า ราชการ เมือง พิจิตร อ่าง จึง ทรง พระกรุณา ไป ปรด
 เกด่า ไป ปรด กระหม่อม ให้ ไป รับ ราชการ ใน ตำแหน่ง ผู้ว่า ราชการ เมือง
 พิจิตร แด่ไป ปรด ให้ ไป รักษา ราชการ ตำแหน่ง สมุหเทศาภิบาล มณฑล
 พิศณุโลก แทน สมุหเทศาภิบาล ใน เวลา ซึ่ง ไป รับ ราชการ นำ ที่ อื่น คราว
 หนึ่ง แด่ได้ ทำ การ คัด ทาง ยก เจ้า พาด สาย โทรมเสจ จาก เมือง พระพิศณุโลก
 ถึง เมือง นครสวรรค์

ครั้น ตำแหน่ง ผู้ว่าราชการ เมืองนครไชยศรีไม่มีตัว ทรงพระราชดำริห์ ว่าตำแหน่ง นี้เป็น ตำแหน่ง สำคัญกว่าหัวเมืองฝ่ายเหนือ ต้องเป็นผู้ที่รอบรู้ราชการ ทำการ แขง แกรง จึงจะรักษาการ เป็น ความ อดอก เว้น ร้อย ทรง ทราบ ความ สามารถ ของ พระยาสุนทรบุรี ว่า สมควร จะรับราชการ ตำแหน่ง นี้ได้ ต จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้เป็นผู้ว่าราชการ เมือง นครไชยศรี แต่ต่อมาได้เป็นผู้รับราชการ แทน สมุหเทศาภิบาล ด้วย ภายหลัง ทรง พระราชดำริห์ เห็น ว่า พระยาสุนทรบุรี มีความ สามารถ จะรับราชการ เป็นใหญ่เป็น ประธาน ในมณฑลนครไชยศรีได้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้พระยาสุนทรบุรี เป็น สมุหเทศาภิบาลรับราชการ ตลอด พระเดช พระคุณ สืบมา พระยาสุนทรบุรีได้ อุดหนุนจัดการ ทำนุบำรุง บ้าน เมือง ระวังโจรผู้ร้าย ส่งเสบียง ร้อย แต่บำรุง พระนครปฐม อัน รก เรือ อยู่แต่ก่อน ให้เป็น พระนคร อัน งดงาม มีถนน หน ทาง คึกคักตลอดไพศาลครั้น เป็น ที่ ประชุมชน ทำพระราชทรัพย์ ให้บังเกิด ทวี มาก ขึ้น ส่วน พระปฐมเจดีย์ อรรมขันธ์สถาน ก็ได้จัดการ ปฏิสังขรณ์ ทำนุบำรุง ให้ังงดงาม รุ่งเรือง เป็น ที่ ก่อเกิด ความ เต็มใจ ของ พทขบริษั ทังปวง

ส่วน ความ ประพฤติ ของ พระยาสุนทรบุรี ย่อม เป็น ผู้มี อธิยาไศรย กว้าง ขวาง โอบ อ้อม อารีย์ เป็น ที่ รัก ของ ประชาชน ทุก หมู่เหล่า ทั้ง เป็น ที่ ชอบพอ ใน พระบรมวงษานุกรมย์ แต่ข้า ทูลตอง ขัดพระบาท เป็นอันมาก พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง พระกรุณา แก่ พระยาสุนทร

บุรี มาก เพราะได้ รับ ราชการ ของ พระเดช พระคุณ ด้วย ความดี ความรักดี เป็น ที่ ชอบ พระราชอัธยาไศรย ทั้ง เป็น สหชาติ เกิด ร่วม มี พระชนมพรรษา ด้วย ส่วน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ ทรงพระกรุณาแก่ พระยาสุนทรบุรี เป็น อันมาก เพราะ เป็น ผู้ ที่มี ความจงรักภักดี ต่อ ใต้ ฝ่าละอองธุลี พระบาท เป็น ที่ ทรง คุ้น เคย แล พอ พระราชอัธยาไศรย มา ช้านาน ตั้ง แต่ ยัง มี ได้ เสด็จ เสด็จ ถวาย ราช สัมพันธ อดอด มา จน กาล บัด นี้ พระยาสุนทรบุรี รับ ราชการ ของ พระเดช พระคุณ มา ช้านาน โดย ถิ่น นำ เสด็จ อุดสาห์ ทาน บำรุง รักษา ราชการ ใน นำ ที่ ให้ เจริญ มา โดย ลำดับ มิ ได้ ใหล่ อดทรมาน จน มี ชน นาย เจริญ ไวย กว่า สหเทศ ศักยภาพ ทั้ง ปวง ใน เจดนั้น นับ ว่า เป็น ผู้ ที่ รับ ราชการ เป็น อย่าง ดี ได้ ผู้ หนึ่ง ควร เป็น ตัว อย่าง ของ ข้า ทุกลด ของ ธุลี พระบาท ทั้ง ปวง ที่ จะ ดำ เนิน ตาม เมื่อ ผู้ ที่ มี คุณ ปรึษา เห็น ปาน นี้ มี รับ ราชการ อยู่ใน ตำแหน่ง ไต ๆ ก็ สวมควร ที่ จะ ได้ รับ พระราชทาน บรรดาศักดิ์ อัน สูง สุด ใน ตำแหน่ง นั้น เป็น บำ เหน็จ ความ ชอบ เพื่อ เป็น เกียรติยศ สืบ ไป นาน

จึง มี พระบรมราชโองการ ดำรัส สั่ง ให้ พระยาสุนทรบุรี มี อภิราชศักดิ์ เป็น เจ้าพระยา มี ราชทินนาม ว่า เจ้าพระยา ศรีวิไชยสินินทร์ ปฐม นครินทร์ วิบุตยศักดิ์ นิตยสงคราม ภัคธีราภรณ์ ศรี มณฑลพิภพการวิศิษฐธรรม สัจจวิคฤกฤตโยธยากร พริยแรง หาวุธ ราษฎร์ชน โสภณสุนทรารชุนดงษ์ บรมราชประสงค์ สิทธิขนิษฐา พุทราทิวทัศน์ สรรพชาติตา อุดมอาชาธยาไศรย

อภิภัยพิริยบรมภพหุ ดำรงศักดิ์นา ๑๐๐๐๐ จงเจริญสุขสวัสดิ์ พัทธม
มงคลทุกประการ เทอญ

ประกาศ

เลิกใช้เงิน เหรียญบาท ตรา พระเกียรติ แด ตรา มงกุฏ

เดนาบดีกระทรวง พระคลังมหาสมบัติ รับ พระบรมราชโองการ ได้เกล้า
ไล่กระหม่อม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่า
ตามความใน ประกาศ รมบับ ข้อความ บาง มาตราใน พระราชบัญญัติ มาตรา
ของคำรันทน โกสินทร ศก ๑๒๗ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๗
ซึ่ง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ ใช้เงิน เหรียญบาท ที่ทำ
ขึ้น ตาม พระราชบัญญัติ เก็บได้ทั่วไป อย่าง เดิม นั้น

บัดนี้ ทรงพระราชมติว่า เงิน เหรียญบาท ที่ได้ ใช้ อยู่ใน พันบ้าน
เมือง ใน เวลานั้น มีอยู่ หลาย อย่าง หลาย ชนิด ส่วน ชนิด ตรา พระเกียรติ
แด ตรา มงกุฎ ได้ ออกใช้ มา ช้านาน แด ประชาชน ได้ จับจ่าย ใช้ สบาย จน
สึก หรือ ถด ถาย ตก เลือน ไป โดย มาก

อนึ่ง ใน เวลานั้น ก็ได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้
กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ จัดการ สร้าง เงิน เหรียญบาท อย่าง ใหม่ ออก
ใช้ ตาม ประกาศ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ แล้ว
พอ จะ ทดแทน ใน การ ที่ จะ เลิก ใช้ เงิน เหรียญบาท ตรา พระเกียรติ แด ตรา
มงกุฎ ที่ ไม่ สมควร จะ ใช้ ต่อ ไป ได้ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรด
กระหม่อม ให้ กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ กำหนด การ รมบับ แด ดัง ค่ะ ไปนี้